

Ishonch

Юрт тараққиёти йўлида бирлашаймик!

2022 йил
26 июль
сесанба
№ 90
(4686)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси нашри • Газета 1991 йил 21 мартадан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

СЎЛИМ ВОДИЙ БАГРИДА МАРОҚЛИ ҲОРДИҚ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ТАШАББУСИ БИЛАН
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНЛИК БОЛАЛАР АНДИЖОН ВИЛОЯТИДАГИ «ШАББОДА ШИФО ФАЙЗ»
ОРОМГОҲИДА ЁЗГИ ТАҲТИЛНИ ЎТКАЗМОҚДА

Андижон вилояти

Ташаббус

Кегейли ҳамда Нукус туманларидан ташриф буюрган 200 нафар ўқувчи Андижон темир йўли воказида касаба уюшма фаоллари, давлат ва жамоат ташкиллари вакиллари ҳамда водийлик тенгдош дўстлари томонидан тантанали равишда кутиб олинди.

Болалар иштирокида дастлаб Захиридин Муҳаммад Бобур ҳайкални пойга гул кўйилди. Сўнг оромгоҳга йўл олинди.

Мазкур дам олини маскани Балиқчи туманинг Чинобод қишилогига – Корадарё ҳамда Катта Андижон канали оралигига жойлашган. Табиийки, шаҳарнинг шовқин-суронидан ҳоли, сердараҳт маскан ўзининг сокинлиги, мўтадил ҳавоси билан болалар кайфиятини кўтариши, бир умр ёддан чиқмайдиган ёрқин хотиралар колдириши шубҳасиз.

Оромгоҳда мавсум бошланганидан бўён спорт, мусиқа, рақс, рассомчilik ҳамда чет тили тўғарлаклари фаoliyat кўрсатмоқда. Кутубхона болалар адабиётiga оид беш юздан зиёд китоблар жамланаси ҳамда замонавий компютерлар ишлаб турибди. Тажрибали тарбиячилар, ёшлар итифоқи фасллари томонидан баскетбол, волейбол, футбол, тенис, шахмат-шашка мусобақалари, ақлни чархловчи интерфаол машгулотлар, ижодкор меҳмонлар иштирокида эса учрашув ва давра сұхbatлari, бадий чиқишилар ташкил этилиши кўзда тутилган. Қолаверса, вилоятнинг диққатга сазовор ҳамда тарихий масканларига саёҳатлар уюстириши ҳам назарда тутилганки, бу ўқувчиларнинг тасаввур ва дунёкашларини кенгайтириша хизмат қилиади.

– Болаларнинг кайфиятини кўриб, биз ҳам жуда кубондик – дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Андижон вилояти кенгаси Маданий-маърифий ишлар бўлими мудири Қодирхон Ризаев. – Таътилнинг завқли ва ҳар жиҳатдан фойдали ўтиши учун дастурни ўғил-қизларнинг билими ва маънавиятни оширишга хизмат қиласдан фойдални машгулотлар билан боййтишга ҳаракат қиласди. Ўйламизки, мароқли ҳордик янги ўқув йили олдидан фарзандларимизга ўзгача шижаот, куч-куват багишлади.

Нурилло Нўймонов,
«ISHONCH»

Пойтахтимизда ШХТ аъзо давлатлар қишилк ҳўжалиги вазирларининг VII ийилиши бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳрида 25-26 июль кунлари «Афғонистон: ҳавфисизлик ва иқтисодий тараққиёт» халқаро конференцияси бўлиб ўтди.

Самарқанд давлат тибиёт университетида COVID-19 пандемияси даврида ҳалқимиз саломатлиги йўлида жонини фидо қилган тибиёт ходимлари шарафига мемориал мажмуа очилди.

Бухоро шаҳрида IT хабнинг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. IT хаб «PRO UNITY» МЧЖ томонидан Инновацион ривожланиши вазirligiga молиялаштирган «IT ва анимациян билим ҳамда дастурӣ таъминот яратишни ўқитин ва иш билан таъминлаш тизимишин ишлаб чиқиши» лойиҳаси доирасида ташкил этилган.

Наманган шаҳрининг Давлатбод туманидаги «Афсоналар водийси» тематик паркida спортивнг кўл жангига турбўйича професионаллар ўтасида «Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги учун «Чемпионлар лигаси» халқаро турнири» бўлиб ўтди.

Навоий вилояти Зарафшон шаҳрида замонавий кўринишга эга адлия бўлимининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Сирдарё вилояти

Ҳуқуқ

Республика ихтисослаштирилган кўз микрохирургия илмий-амалий маркази Сирдарё вилояти ҳудудий филиалининг 25 нафар ҳодимига кечки вақтда ишлагани учун ўшимча пул маблағлари тўланмай келинган.

Кечки вақт
учун нега ҳақ
тўланмаган?

Ушбу ҳолат Соғлини саклаш ҳодимлари касаба уюшмаси Сирдарё вилояти кенгаси режасига мувофиқ ўрганиш ўтказилганди маълум бўлди.

Аниқланган камчиликни бартараф этиш юзасидан иш берувчи номига кўрсатма хати киритиди. Конуний ҳақлар ундирилиб, 25 нафар ҳодимга хами 5 миллион 308 минг 635 сўм миқдоридаги пул маблағлари жорий йилнинг январи ойидан ўрганиш кунига қадар қайта ҳисоб-китоб қилиниб, тўлаб берилди.

Шунингдек, филиалида қонунда акс этган иш ҳақигига қўшимча тўйлов тўланмаганинг аниқланди. Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги «Мехнат бозорида меҳнат муносабатларини тартибга солисига доир қўшимча чора-тадиблар тўғрисида»ги 743-сонлиқ қарорининг 4-иловасига асосан айрим тоифадаги ҳодимлар меҳнатига ҳақ тўлаш бўйича разрядлар 2019 йил январда оширилиши белgilangan бўлса-да, шифохона томонидан мазкур талаб бажарилмай келинган.

Тушунтиришдан тўғри холоса чиқарилди, З нафар ҳодимга жами 5 миллион 473 минг 115 сўм миқдоридаги пул маблағи тўлаб берилди.

Мазкур турдаги қўшимча маблағлар ҳодимларга доимий равишида тўлаб борилиши йўлга кўйилди.

Абдураҳим АЛБЕКОВ,
Соғлини саклаш ҳодимлари касаба уюшмаси
Республика кенгашининг Сирдарё вилояти бўйича
меҳнат ҳуқуқ инспектори

Хоразм вилояти

Баракалла, ШОҲЖАҲОН!

Шу кунларда
қўшқўпирлик
ларнинг кай-
фияти аъло.
Негаки, туман-
нинг ўн етти
яшар ўғлони
дзюдо бўйича
Осиё чемпи-
ониони бўлди.

дзюдо бўйича 2 марта Ўзбекистон чемпиони бўлди. 2021 йилдан бўён эса Ўзбекистон терма жамоа аъзоси.

Жорий йилнинг 17-19 июль кунлари Таиланднинг Бангкок шаҳрида ёшлар ўрта-сида дзюдо бўйича Осиё чемпионати дзюдо бўйича ўтди. Ушбу нуруметова нурум мусобақада Шоҳжоҳон Отабоев 66 кг вазон тоифасида Ватанимиз шарафини муносаби ҳимоя қилиб, Осиё чемпиони бўлди.

Шоҳжоҳон саккиз ёшидан Бўйича олимпига катнаган. Ўнга Сабдулла Худойкулов мураббийлик килиб, кураш сирларини пухта ўргатди.

Қисқа фурсадатда Шоҳжоҳон

туман

вилойти

дзюдо

иши

ОРИФЛАРНИ ҲАР СОҲАДА ТЎРГА ОЛИБ ЧИҚИШИМИЗ КЕРАК

*Cambridge International University' ва Cambridge International College'лари директори, IDP IELTSning Ўзбекистондаги асосчиси
Умиджон ИШМУҲАММЕДОВ билан сұхбат*

– Бир китобда ўқиганим бор. Инсон қаочон «табиий боғлиқлик ришталари»дан юксалиб, барчага барбар «боғлиқлик риштаси»ни яратса олса, у чинакам комил инсонга айланар экан.

Сизни бир неча йилдан бери кузатаман: ёшларни мақсад сари интилганида эришиши мумкин бўлган билимларни егаллаши учун кўйингиздан келган барча ишларни қўялсанис.

Хўш, Умиджон Ишмуҳаммедовнинг мана шу даражага эришганига қадар қўйловчи, маёк ёқувчи, мақсади сари бошловчилар ким бўлган? Ва бу йўлда доимо янгилик қилиш учун нимадан куч оласиз?

– Юқорида ўринли ибора ишлатдингиз: «табиий боғлиқлик ришталари», «барчага барбар «боғлиқлик риштаси». Биласизми, ҳақикатан ҳам, яхши хислатлар ҳам, ёмонлари ҳам юқумли бўлади. Сабаби, ўзимизга нимани яқин олсак, қандай инсонларга яқин бўлсан, бизга ҳам юқади. Ахир заминимиз битта. Бу замининг бағридан юлқиниб чиқирикетолмаймиз. Шундай экан, дунёда тинчлик бўлиши, яхшилик ва эззулук устун келишига ўнда яшаётган ҳар бир инсон масъул. Озми-кўпми, ёшларга тўғри мақсад,

ларнинг фикрича, жамиятнинг гуркираб ривожланиши бевосита ёки билосита соглом эҳтиёжалар юксалишига, тургунликка тушшиб қолиши, инқирозга учраши эса соглом эҳтиёжалар ўсмай қолишига ёки носоғлом эҳтиёжалар устунлик қилишига боғлиқ. Ав-

бошлаб ўрганиши керак. Cambridge International University'га келса, биз ёшларни миллатга маифат берадиган иммили ва саҳоватли инсонлар қўлиб тарбиялаш ва ўқитишни мақсад қилганимиз. Таълим берувчи устозларимиз тажрибали, чет элда

яшаб, малака оширган мутахассислар. Шахсан ўзим ўқитувчилар билан доимий алоқада бўлиб, талабаларимизга тегиши ҳар бир масалани биргаликда мухокама қиласиз. Албатта, жамоа меҳнатининг самарадорлиги раҳбар бу жараённи қандай режалаштиришига боғлиқ, демакки, раҳбарнинг ўз меҳнатини қандай тарбиялаштириши ҳам аҳамияти. Шундай экан, аввало, раҳбар ўз устидаги тинмисиз ишлаб, мутасил инновацион-кreativ ривожланишини ташкил этиши лозим.

– Умиджон ака, мамлакатимизда ҳам, хорижий университетда ҳам ўқигансиз. Ушбу саволга тарози паллаларини тенг тутуб, очиқ жавоб беринингизни хоҳлардим. Сизнингга бугунга кунда илмга боғлиқ қадриятлар Ғарбда қандай? Шарқда-чи? Қандай камийликларга йўл қўйдикси, илмимиз шу ахволга келиб қолди? Вазиятни ўнгаш учун нима қилишимиз керак? Нега бошқа давлатлардан орқадамиз?

– Ҳеч кимга сир эмас, мустақилликнинг дастлабки мураккаб йилларида инсон зарзи асосан моддиятга йўналтириди. Айнан ўша вакт бизнинг маънавияти ва илмга боғлиқ қарашларимиз тарозининг бўш палласида муаллақ қолганди. Шунинг учун янги авлод шаклланиши бирмунча қўйин бўлди. Етук мутахассис бўлиши салоҳиятига эга қанчадан-қанча ёшлар бутунлай бошча соҳаларни ёки хорижка чиқиб кетишиди. Илмда янги авлодни етишмовчиликлар ичida тарбиялаш амариҳам. Машақату ўйқотилар, рағбатсизлик эса олимни, педагоги нишонидар. Натижка кўриб турганингиздек: илмга мунтазам ва етаришида моддий-матнавий эътиборнинг бўлмагани, олий таълимидан турипкисиз қодайлар, коррупция деган баълолар таълимимизни жуда янчли ҳолатга келтириб, ўтга авлодни майбиз қилиди. Бугун ҳам беъзи ўринларда сунъий тўсикларга ўз яхшилиги таъминланади. Ҳисоб-китоб қўлиб кўрининг, қанчадан-қанча иқтидорли ёшларимиз хорижий университетларда ўқиган ҳамда билимдан инсонларнинг етариши қадр томпайтган билан изоҳланади. Ҳисоб-китоб қўлиб кўрининг, қанчадан-қанча иқтидорли ёшларимиз хорижий университетларда ўқиган инсон сифатида айтила оламанни, уларнинг кўпчилиги ўз ўрти манбаати учун ишларни афзал билади. Бирор ўз ўртида қадр томпаса, тўсикларга учраса, қандай йўл тутиши керак? Нима демокчиман? Ҳўқимиши, жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнини топаётган билимли қадрларни она юртимиздан яна бири ёғон гувоҳлик беришиларидан. Янын мактаби 5 бахоға таоммуган бъяззи ёшларнинг билими аслида унга лойик эмас. Киминингдир жиҳияни, ўғли ёки қизи бўлгани учунгина мактабни «аъло» баҳоларга таоммудлайди. Афсуски, 80 фоиз мактабда ахвол шу. Бундан кўз юмб бўлмайди. Ёғон олий таълимдаги яна ёғонга тувашиди. Бундан эса истебоддиларига жабор кўрпти. Қадр томпагандан кейин, четга кетишига уринади. Илмда ҳар ойда ўзгаришилар килмасдан, жамиятнинг ёшларнинг онгини ўзгартирадиган, ўй-хәёлларни тартибга соладиган оқилона сиёсат юритиш керак, менимчим. Илму фани тараққиётини этмаган халқнинг тафakkur өркин бўлмайди. Тафakkur өркин бўлмаган халқнинг ёшлари эса ўзга мамлакатлар манфатига хизмат қилиб юраверади. Биз бугун ҳавас-ла қароётган илғор Ғарб жамияти чинакамга юксак илмга, демократик қадриятлар, эркинликнинг мухим

вало, эҳтиёжалар юксалиши ва жамият ривожланиши диалектик бирликни ташкил қилиди. Аслида, мақсадимиз ҳам шу: жамиятда соглом эҳтиёжаларни шакллантириш, бир милият сарҳадида эмас, балки дунё ҳамжамиятида ўз ўрнига эга ёшларни тарбиялаш.

Тўғри, ҳар бир инсонга яратган эгам бошқаларнидан кам бўлмаган кувват ва истевъод берган. Юқтирилган иқтидор ва кувватни ўз ўрнида илғаб, юзага қишиши учун илҳом куч ва шароит түғдиривуши яхлит тизим керак. Шунингдек, ҳар қандай яратилган тизим фидои ёзиллариз куркуш шаклга айланishi ҳам бор гап. Шундай экан, ривожланган демократик давлатлар қаторидан муносаб ўрин олишдек юксак мақсадимиз бўздан ҳар томонлама иштакчаликни тарбиялашни талаб этади. Ўғил-қизлар тарбияси эса кўп киррало. Зеро, буюк француз мәтирифатларви Франсуа Вольтер айтиганидек, «Яшамо, меҳнат қўимодид. Меҳнат – инсон ҳәётининг айнан ўзи». Шундай экан, одам меҳнат в оситасида нафақат оламни, балки ўзини ҳам бўнди. Этади. Биз эса уларга қандай самарали меҳнат қилишини ўргатсан, бас. Бунинг асоси эса оиласда.

– Хабаримиз бор, Cambridge International University'ни мамлакатимизга олиб кирдингиз. Миллат ёшларнинг иқтидорини нафояш этиши ва юзага қишишига қўймаклашишда ушбу лойиҳанинг аҳамияти қай даражада? Ушбу тизимда қандай мутахассислар ёшларга тарбия ва билим беради?

– Жамият тараққиёти жараёнида соғлом ижтимоий-маънавий эҳтиёжаларнинг муттасил ўсбий бориши маънавияти юксалиши қонунларидан биридир. Эҳтиёжалар юксалмаса, инсон ҳайвонот оламидан, жамият табиатдан ажralиб чиқа олмас эди. Мутахассис-

меъёр ва талабарини турмуш тарзига айлантириш орқали эришган.

Шунингдек, олий таълим тизимидаги камчиликларни ҳам инкор этиб бўлмайди. Дангал айтсан, университет ва институтларимиз чорак аср мобайнида таназул даврини бoshдан keчirib. Оқибати эса жамоатчиликка кундай равшан – коррупция, бюрократика, тизимизлиқ. Кулоққа оғир эшиллади, бироq начора. Хўш, нима қўимок, керак? Аввало, жаҳондаги нуфузли университетлар тизимини университетларимизда жорий этишимиз керак. Талабаларга кўпроқ грант ва стипендиялар ажратиш зарур. Шунингдек ўқитишни тизимидаги қадрлар сифати ҳам ҳар недан мухим. Узим дуц келган ҳолатда келиб чиқиб шуни айтишим мумкини, Cambridge International University'ни очганимизда, дунёнинг 50 дан ортиқ мамлакати томонидан тан олинган «Pearson btec» дастурини олиб кирдик, лекин бизда бу дастурни ўқита оладиган қадрлар етарили эмас эди, чet элдан қадрлар ҳам олиб келдик. Талабаларимиз учун бошида бу дастур бирор қилинник қилиди. Талабаларга IELTS 7.0 дан ва SAT 1200 дан юқори натижага эвазига грант ажратдик. Лекин базъи ёшларда SAT нима экани ҳақида ҳам тасаввур йўй. Бу муаммони ҳам қилиши учун Cambridge International University' 10-11-синфларни айнан IELTS ва SAT йўналишлари бўйича тайёрлайдиган ва нафошат билан ўтишни университетлардан, балки дунё бўйича ТОП университетлардан, катта миқдордаги грантлар ютишлари мақсад қилинган мактабни очди.

Шукр, ёшларни илмга тарғиб қилаётган зиёлиларимиз кўпаймоқда. Учрашувларда кўзларни чакнаган, билимга чанқоқ, янгилик излаган ёшларни кўриб, хурсанд бўйламан. Яқинда дўстимиз Темурбек Адҳамов асос соглан «Осмондаги болалар» кўрсатувининг умумий кўрилган ҳорсаон 16 миллиондан ошингани кўриб, хурсанд бўйдим. Чунки ёшларимиз «TikTok»да эмас, илим мажлислида ва илми инсонларни тинглаб, ўнрак олишга ҳаракат қилишпти. Уларни адолатсизлик, коррупция, қозғозбозлик деган оғир тошларнинг остида эзиз кўйимаск бўлгани.

– Бугун «ахборот хуружи», «оммавий маданият» деганлари ёшлар онгни тезда ёзгалаб, ўз йўлига солмоқда. Уларга қарши кураш маркази эса ёшларнинг онгига шаклланмоғи лозим. Ёшлар тақдирига бефарқ, бўлмаган зиёни сифатида айтингич, бунга қандай эришиши мумкин.

– Ёзув пайдо бўлган замонда, уни ҳар кимга ўргатавериси ҳавфли деган гап бор. Ўқотар куролларни дуч келган одамга ишониб бўлмаганидек, ёзув ҳам хатарни куроллар қаторига қўйилган. Хозир эса оммани дуч келган нарсанда ўқийвермаслика ўргатиш мумкин. Ўқиши юнайтиб бўлмоқда. Ўқиши дегандан ахборот олини низарада тутипади. Тўғри, замон – боҳабарники. Аммо «ахборот хуружлари» шу қадар ҳавфли, бутун бошли миллатни жартияни ташаклаши кеч гап эмас.

Тўғри ва нотўғри, яхши ва ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳлилий ва танқидий фикрларни ўрганиши орқали бўлади. Қанчалик нотўғри ёки ёмон ахборот турлари бугун келиб чиқкан нарса эмас, ҳар доим бўлган ва бўлади. Дуч келган маълумотни таҳлил қилмай, ўйлаб кўймай, шунчаки ишонши кишини бу хуружлар курбонига айлантириши мумкин. Асосий ечим таҳ

Ушбу роман билан танишиш асносида бадиий ижод ғайб ҳодисаси эканига тўла имон келтирдим. Негаки, Луқмон Бўрихонни адаб сифатида ҳам, инсон сифатида ҳам бир қадар биламан. Унинг дунёқариши, қизиқиш доираси, ўқимишилилк даражаси, ижодий кредитосидан унча-мунча хабардорман ҳам. Шу туфайли у тўлиғича шаръий баҳс-муно-зарага асосланган фалсафи-ақидавий асар ёзиши мумкинлигини хаёлимга ҳам келтира олмасдим. Чунки Луқмон, гарчи, насибига кўра, илоҳиётчилар су-поласига мансуб бўлса-да, ҳаёт тарзи ва эътиқодига кўра, тўлиғича дунёвий мақомдаги одамдир.

Шу сабаб Луқмон Бўрихоннинг янги романни ўқишига катта ҳавотир билан киришган эдим. Унча-мунча илоҳиётчиларнинг ҳам тиши ўтавермайдиган мавзууда унинг ўз айтар гапи бормикин, деб ўйлагандим. Үқиши натихисида ҳавотирларим бекор экани, адабимиз ўта чигал, мураккаб билан қалти мавзуни ўзига хос бетакор маҳорат билан ёрита олганига таниг бўлдим.

Юртимиз эгаманликка эришганидан бери турли муносабатлар билан турли даражаларда Абу Мансур Мотуридий ҳақида кўп гапирилади. Унинг фикъ илмига кўшган хиссаси борасидаги ҳайрат билан сўзланади. Лекин бу узиф шахсиятнинг қарашларидаги ўзига хослик нимадан иборат экани тўғрисида киншида конишик ўйтогидаган тушуналир бир асар яратилмаган эди.

Аввало, романда Мотуридий тирик бир одам сифатида хато-камчиликлари билан тасвиirlanganни киншини ром этади. Унинг ташки жиҳатдан кўримсизлиги, алсидан салобатлироқ кўриминши хәлиғига ҳам келтирислиги, дунё молига мутлақо интилмаслиги, ундан бу олижаноб сифатлар аёли ва фарзандларидаги бир олам норозиллар пайдо қилиб, алломанинг ҳаётини азобга айлантиргани романда жуда ишонарли акс этирилган.

Фоят чигал ва мураккаб фиқий муммоловар билан шуғулланадиган уламолор орасидаги тушунши ўта қийин бўлган муносабатлар тасвиirlanganни багишланган асар жуда ҳаётий тўкинишлар устига қургилан туфайли ҳаркетлар драматизми ўқирман юрагини ҳарпиқтирадиган ўйсина тасвиirlanadi.

Муҳими шундаки, романда ўқирман туйгуларини жумшибиша келтиридаган манзаралар қизиқарли ва қалтиш воқеалар эмас, ўти чакнайдиган фикрий тўкинишлар асносида ўят қизиқарли тасвиirlanadi. Бу ҳол ёзувчининг бадиий маҳоратидан белгидир. Чунончи, ислом душманларин томонидан динни кучизлантириш учун турли фиқраларга бўйи юбориш ниятида мұтазалийларнинг ташкил этилиши, уларнинг ўзларини чин мусулмон ҳисоблаган ҳолда, барча қақидавий ҳукмларни ақл ва маңтиқ қолипларни доирасида изоҳлашга уринишни динга зарар экани Мотуридий томонидан асослаб берилгани романда ҳақоний кўрсатилган. Тушуниш ва тушунтириш учун турли фиқраларга бўйи юбориш ниятида мұтазалийларнинг мантиқ билан изоҳлашти иштиши, алтабат, куфрга олиб келишини Абу Мансур кундаклик тирикчиликдан оддий миссолар ердамидаги асослаб тасвиirlanadi.

Асада ҳаёт, одам ва одамларо муносабатлар чигаллиги катта маҳорат билан кўрсатилиган. Асада қаҳрамонлари ҳаётининг ўзидағи сингари ўзгарувчан, тушниш қийин, ҳамиша ҳам изоҳлаш мумкин бўлавермайдиган ўйсinda фикрлайдиган, хатти-ҳаракатлар қилидиган бетакор кимсалар сифатида акс этирилади.

Асада одам деб атальмиш яратиқнинг чигал, тушунарсиз ва ўзгарувчанилиги, баъзан ёмон кўрган одамнинг кутилмаган яхшиликлар қилиб, сен учун жонини фидо килиши керак бўлган кимсалардан адоқзиз ёмонликлар келиши мумкинлиги жони образлар ҳаёти мисолида ўта ишонарли кўрсатиб берилган.

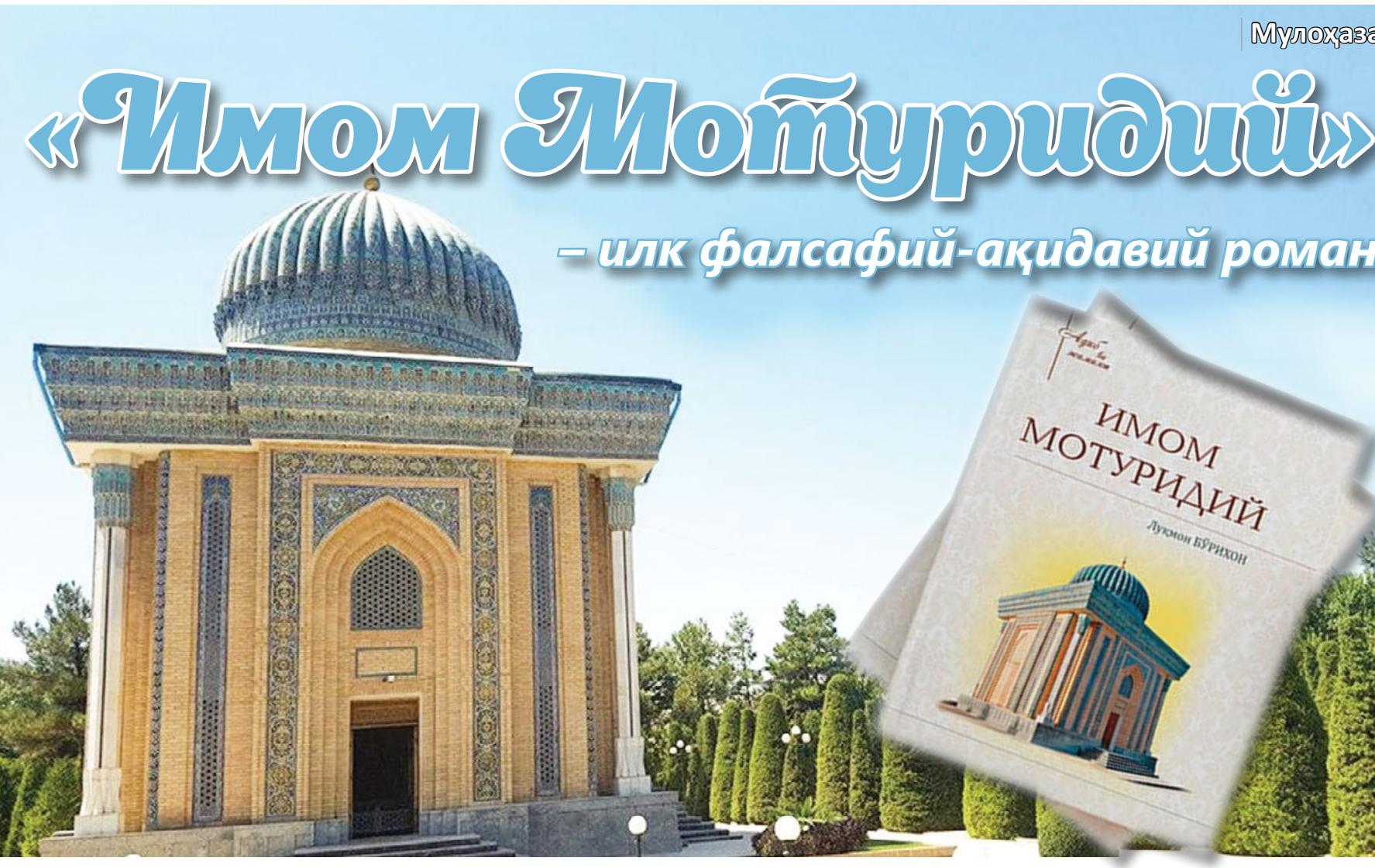
Мотуридий шахсиятидаги қолига тушмайдиган ўйсингандаги ёрнилнига тасвиirlanadi. Улуворлик тумга ҳусусият экани унинг кейинчалик ашаддий душманга айланган болалик дўстичи Абусик ибн Қосим тилидан «Мұхаммадда шак-шубҳасиз дарвешона феълатор бор эди. Гоҳо сабоқларга қатнашмас, тоғоҳ анчагина кебиб келарди. Не тонгни, унинг ўши юриши-туриши ҳам устоз-ларга, афтидан, катта фазилат юнгли қўйнира, бошқалар дарсга келмаган, кечиккан кезлари қаттиқ танбех берадиган муаллимлар Мұхаммади алланеки ҳайриҳоҳли ила қарши олар эдилар» тарзида тасвиirlanadi.

Чи -
унинг ўши
юриши-туриши ҳам устоз-
ларга, афтидан,
катта фазилат юнгли қўйнира, бошқалар дарсга кел-
маган, кечиккан кезлари қаттиқ танбех берадиган
муаллимлар Мұхаммади алланеки ҳайриҳоҳли ила қарши олар эдилар» тарзида тасвиirlanadi.

Бутун асар давомида қаҳрамони табиитини ёртишда ана шу сифатларга таянган ёзувчи Мотуридийнинг кўр-кўруна мақтаб тасвиirlanadi бормайди, балки ундан даги даҳлини ҳаҷарлар, тўрилик, топқирилик, тафаккур кучи, билим чукурлиги, Яратгана ишончнинг чексизлиги сингари жиҳатлар таъминлаганини ҳақоний акс этирилади. Этиборлиси, ақидавий масалаларга мантиқ билан ёндашмасликни талаб қилиган Мотуридий қарашларидаги мантиқнинг бетакор курдат ёзувчи томонидан жуда табииий ўйсингда акс этирилади. Чиндан-да мантиқ ҳаётдаги барча нарса-ҳодисани детерминизиди, яъни сабаб ва оқибат муносабатлари доирасида изоҳлашга уринади. Ҳолбукни Яратувчи зотини асар фиқатни таъминлаганини ҳақоний акс этирилади.

Бутун асар давомида қаҳрамони табиитини ёртишда ана шу сифатларга таянган ёзувчи Мотуридийнинг кўр-кўруна мақтаб тасвиirlanadi бормайди, балки ундан даги даҳлини ҳаҷарлар, тўрилик, топқирилик, тафаккур кучи, билим чукурлиги, Яратгана ишончнинг чексизлиги сингари жиҳатлар таъминлаганини ҳақоний акс этирилади. Чиндан-да мантиқ ҳаётдаги барча нарса-ҳодисани детерминизиди, яъни сабаб ва оқибат муносабатлари доирасида изоҳлашга уринади. Ҳолбукни Яратувчи зотини асар фиқатни таъминлаганини ҳақоний акс этирилади.

Ёзувчи билимдонлик, холислик, бағрикенглик, ҳақиқат йўлидаги фидойиллик сингари сифатлар Мотуридийнинг ақидавий қудратини таъминлаганини ишонарли кўрсатади. Романда ҳазратнинг топқирилиги ва ҳозирхобаблиги сарой амадорининг кифр билан: «Биз Қалъаи қаср мулозимларимиз, наҳотки пайқамдинг?» деб берган саволига: «Ха пайқадим, пашкириклини пайқадим» тарзидаги жавобида

Мулоҳаза

намоён бўлади. Мулозим Мотуридийдан менинг борлигимни пайқамдингим, деб қайта сўргаранди, у: «...аммо мен факаттинга жониворларнинг пиширигини ўшишадиган тарзидаги жавоб алноманинг ҳар қандай ўтқир сухбатини куролсизлантириб ўтидиган даражадаги фикрлаш ўйсинандан даррак беради. Яъни Мотуридий амалдорга емланган отта ўшаб пишиқиравермай, одамдай гаплашиш кераклигини шу тариқа англатади.

Ёзувчи қаҳрамон мизназидаги бу жиҳатни бутун асар давомидида фоят ишонарли тарзда тасвиirlaydi. Асада Мотуридий қудратини таъминлаган жихат унинг мунозараларда юқсан масалалар ҳақидаги фикрни ўта машиш миссолар кўмагидаги тушуналири ифодалаб билишида экани акс этирилади. Чунончи, Мотуридийнинг Ворис ибн Қосимга қаратса: «...кўзни каттароқ очинг, эшак, эшак ҳозир сизни тепиб юборади», дегани тасвиirlaydi ўзрат ақлининг чақмокдай ёрқинлиги, йилдиримдай тезлиги аёб бўлади. Бу жихат унинг Камтаб ибн Аъзам хамда бўйин ўйономисиз талабнинг атави ва келишиб берган ўтиларидаги ҳақимга қарата: «...кўзни каттароқ очинг, эшак, эшак ҳозир сизни тепиб юборади», дегани тасвиirlaydi ўзрат ақлининг ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид».

Мотуридий мизназига хос бағрикенглик, адолат ўзининг ашаддий душманни, унга бир дунё ёмонликлар қилган қозикалон Идрис Шомий шошма-шошарлик билан ўлдирилганда ҳоқимга қарата: «...кўзни каттароқ очинг, эшак, эшак ҳозир сизни тепиб юборади», дегани тасвиirlaydi ўзрат ақлининг чақмокдай ёрқинлиги, йилдиримдай тезлиги аёб бўлади. Бу жихат унинг Камтаб ибн Аъзам хамда бўйин ўйономисиз талабнинг атави ва келишиб берган ўтиларидаги ҳақимга қарата: «...кўзни каттароқ очинг, эшак, эшак ҳозир сизни тепиб юборади», дегани тасвиirlaydi ўзрат ақлининг ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид».

Мотуридий тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид. Мотуридий тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид. Мотуридий тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид. Мотуридий тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага таянмоғид.

Мотуридийнинг шариат амалларини чукур билиши Ворис Лаълийга қарата: «...киши амалларидан аввал ҳам имонли бўлиши мумкин. Амаллар эса, уни тўқис сифати мўминга айлантиради» тарзидаги қарашларida кўзга ташланади.

Кизиги шундаки, ҳазрат Мотуридийнинг тўхтамлари роман қаҳрамонни таъбатига ҳос кўраларни кўрсатадиги таъбатига хизмат килидиган эстетик миссияни бажарилганинни ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Кизиги шундаки, ҳазрат Мотуридийнинг тўхтамлари роман қаҳрамонни таъбатига хизмат килидиган эстетик миссияни бажарилганинни ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Кизиги шундаки, ҳазрат Мотуридийнинг тўхтамлари роман қаҳрамонни таъбатига хизмат килидиган эстетик миссияни бажарилганинни ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Асада одамдай тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Асада одамдай тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Асада одамдай тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Асада одамдай тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

Асада одамдай тасвиirlaydi ўзини ўзига оасоси қабилидаги қўндага ташланади.

МУАССИС:
Ozbekiston kasaba uyushmlari Federatsiyasi

ISSN 2010-5000
2007 йил 11 январда
Ўзбекистон
Матбуот ва аҳборот
агентлигидаги
116-рәқам билан
рўйхатга олинган.

«Ishonch» ва
«Ishonch-Доверие»
газеталари
тахрир ҳайъати:

Кудратилла РАФИКОВ
(тахрир ҳайъати раиси),

Улубек ЖАЛМЕНОВ,

Анвар АБДУМОХУТОРОВ,

Сайфулло АХМЕДОВ,

Акмал САЙДОВ,

Равшон БЕДИЛОВ,

Кутлиумурт СОБИРОВ,

Сурхоб РАФИКОВ,

Шоқосим ШОҚИЛОМОВ,

Ҳамидулла ПИРИМКОУЛОВ,

Нодира ФОЙИНАЗАРОВА,

Анвар ҚУЛМУРОДОВ

(бои мухаррирнинг
биринчи ўринбосари),

Мехридин ШУКУРОВ

(Масъул котиби – «Ishonch-Доверие»),

Валентина МАРЦЕНЯК

(Масъул котиби – «Ishonch-Доверие»)

Бош муҳаррир
Ҳусан ЭРМАТОВ

Бўйлімлар:

Касаба ушумалари ҳаёт –

(71) 256-64-69

Хуқуқ ва халкаро ҳаёт –

(71) 256-52-89

Миллий-маънавий

қадриялар ва спорт –

(71) 256-82-79

Хатлар ва мухаррирлар

билиш –

(71) 256-85-43